

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN-2018-774

1.11.2018

Landbruksforsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Vesentlig premieøkning? – tilstrekkelig varslet? – fal. § 3-3.

Selskapet økte sikredes årspremie med 100 % fra hovedforfall under henvisning til at hun hadde hatt en skadeprocent på 813,1 % de siste tre årene. Selskapet henviste til egne retningslinjer som begrunnelse for økningen, uten å nærmere redegjøre for disse, eller hvordan skadeprocenten var utregnet. Sikrede avviste at selskapet hadde rett til å øke premien. Nemndas flertall kom under noe tvil til at varselet ikke var begrunnet i samsvar med fal. § 3-3 annet ledd, og at premieøkningen ikke kunne gjøres gjeldende.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 11 866

Saksfremstilling

Saken gjelder selskapets krav om premieøkning og spørsmålet om økningen er varslet i samsvar med fal. § 3-3 annet ledd.

Sikrede og selskapet inngikk i mai 2016 en forsikringsavtale med en total årspremie på kr 8 451. Selskapet økte i forbindelse med hovedforfall i 2017 årspremien til kr 12 063, uten å redegjøre for denne økningen. Selskapet har erkjent at denne premieøkningen ikke var tilstrekkelig varslet.

Den 30.4.18 sendte selskapet et varsel om at årspremien ville bli økt med 100 % fra hovedforfall på bakgrunn av selskapets retningslinjer fordi forsikringstaker hadde en skadeprocent på 813,1 %. Det fremgikk av brevet at vurderingen var basert på skadestatistikken for de siste tre årene, og at dersom forsikringstaker i løpet av de neste tre årene kunne vise til en nedgang i antall skader og/eller skadeutbetalinger, kunne forsikringstaker be om en ny vurdering av premiens størrelse. Det var for øvrig vist til klagemuligheter. Selskapet utstedte et premievarsel fem dager senere på totalt kr 26 880, inkludert Trafikkforsikringsavgift til staten.

Sikrede avviser at selskapet har hjemmel til å øke årspremien. Premieøkningen fremsto som urimelig, og hun følte seg straffet for å ha benyttet seg av forsikringen.

Selskapet har anført at premieøkningene er i tråd med selskapets retningslinjer for premiesetting og øking av premie, som er satt på bakgrunn av de pålegg myndighetene har gitt gjennom forsikringsvirksomhetslovens regler og på annen måte. Selskapet har vist til at selskapet i henhold til forsikringsvirksomhetsloven § 7-5 annet ledd er forpliktet til å sørge for at selskapets premier står i rimelig forhold til den risiko som overtas og de tjenester som ytes, og at premiene er tilstrekkelig til å gi sikkerhet for at forpliktelsene etter inngåtte forsikringer blir oppfylt, samt at det ikke skjer urimelig forskjellsbehandling mellom produkter, produktkombinasjoner eller kundegrupper. Selskapet har vist til at premieøkningen ved hovedforfall i 2018 er varslet i henhold til fal. § 3-3, ved at premieendringen er begrunnet og at det er opplyst om klageadgang.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapets premieøkning er tilstrekkelig begrunnet, jf. fal. § 3-3 annet ledd.

Nemndas flertall, Wilhelmsen, Hagland, Lileng, Sunby og Kiil, bemerker:

Flertallet er under noe tvil kommet til at sikrede må gis medhold.

Det følger av fal. § 3-3 annet ledd at dersom selskapet vil endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan selskapet ikke påberope. Nemndspraksis har lagt til grunn at varslingsbestemmelsen også gjelder ved vesentlige premieøkninger, jf. FinKN 2013-173. Spørsmålet er derfor om varselet som ble utstedt 30.4.18 er tilstrekkelig.

Bestemmelsen sier at det skal gis "en redegjørelse for de endringer som er gjort". Hensynet bak varslingsreglene i fal. § 3-3 er at forsikringstakeren skal gis mulighet til å vurdere om det er aktuelt å undersøke alternative forsikringsmuligheter. Endringen er her en økning av premien med 100 % iht. selskapets retningslinjer, som følge av en skadeprosent på 813,1 % de siste tre årene. Det fremgår ikke hvordan selskapet har beregnet denne prosenten og de aktuelle retningslinjene er ikke gjengitt. Det er derfor uklart om premieøkningen er utløst av antallet skader per produkt eller per år, eller av de totale skadeutbetalingene. Selskapet har heller ikke opplyst om antall skader forsikringstaker har hatt i løpet av disse tre årene og hvilken utbetaling dette har ført til. Flertallet mener en slik oversikt er nødvendig for at forsikringstaker skal kunne vurdere alternative forsikringstilbud knyttet til hver enkelt av dekningene og er derfor under noe tvil kommet til at varselet ikke er begrunnet i samsvar med fal. § 3-3 annet ledd, jf. for så vidt FinKN 2014-105. Premieøkningen kan i så fall ikke påberopes.

Mindretallet, Okkenhaug og Bjurvill, bemerker:

Selskapet har ved hovedforfall adgang til å endre betingelsene i forsikringsavtalen, herunder pris. Forsikringsavtaleloven av 1989 § 3-3 siste ledd lyder slik:

Vil selskapet endre forsikringsavtalen i forbindelse med fornyelse, skal det sammen med premievarslet for den nye forsikringsperioden gi forsikringstakeren de nye vilkårene med en redegjørelse for de endringer som er gjort. En endring som det ikke er redegjort for på denne måten, kan selskapet ikke påberope.

Det har vært diskutert om bestemmelsen gjelder prisen på forsikringen, men nemnda har i uttalelser anvendt bestemmelsen på vesentlige premieøkninger. Spørsmålet er hvilke krav som stilles til innholdet i "redegjørelse for de endringer som er gjort", dvs. om det er tilstrekkelig å fortelle om endringen - eller om bakgrunnen for denne og elementene i endringen må gjøres nærmere rede for.

Mindretallet har, i samsvar med mindretallsvotumet i FinKN 2014-104, kommet til at det i henhold til lov og forskrift kun kreves en redegjørelse for endringen, og ikke for de bakenforliggende variablene.

Forskrift 2007-05-03 nr. 469 om forsikringsselskapers opplysningsplikt for avtaler om annen forsikring enn livsforsikring i kraft, § 2 "Opplysningsplikt" lyder slik:

Ved fornyelse av forsikringsavtaler regulert av forsikringsavtalelovens del A skal forsikringsselskapet på forsiden av premievarselet opplyse om den totale forsikringspremien i forrige avtaleperiode og ny total forsikringspremie.

Forskriften regulerer eksplisitt forsikringsselskapets opplysningsplikt knyttet til forsikringspremien ved fornyelse av forsikringsavtalen. Forskriften må, slik mindretallet ser det, være uttømmende for så vidt gjelder denne delen av informasjonsplikten. Hvis meningen med forskriften bare hadde

vært å regulere en del av redegjørelsesplikten knyttet til premieendring, måtte det forventes at dette hadde kommet til uttrykk i forskriften.

Lovteksten i § 3-3 stiller krav til redegjørelse for de "endringer" som er gjort. Når det gjelder prisen på forsikringen, er kravet til beskrivelse av endringen gjort i overensstemmelse med forskriften ved at forsikringsselskapet i eget brev har redegjort for endringen i premie for de enkelte produkter. Det er også opplyst at premien øker med 100 %.

Premieøkningen er begrunnet med skadehistorikken, og en skadeprosent på 813,1 % de siste tre årene. Dette er tilstrekkelig informasjon til at forsikringstaker kunne ta premieforhøyelsen opp med selskapet dersom hun mente at grunnlaget for premieforhøyelsen ikke var korrekt.

Forsikringstakeren har følgelig fått tilstrekkelig grunnlag for ta stilling til om forsikringen skal fornyes, om forsikringstakeren ønsket å ta premieforhøyelsen opp med selskapet eller om forsikringen skulle flyttes til et annet selskap. Loven og forskriften inneholder ikke krav til detaljering av bakgrunnen for endringen. Det må også tas hensyn til at dette gjelder et massemarked og det må forutsettes at forskriften har tatt hensyn til det.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Sikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Birgitte Hagland (nestleder), Line Merete Lileng (nøytralt oppnevnt medlem), Elisabet Okkenhaug (selskapsrepresentant), Peter Bjurvill (selskapsrepresentant), Hege Sundby (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).